

ชุด นิทานชาดกร้อยกรอง

พญานกแขกเต้าผู้รู้คุณ ขบข

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

หนังสืออ่านเพิ่มเติมภาษาไทย เสริมคุณธรรมจริยธรรม

ชุด นิทานชาดกร้อยกรอง

เรื่อง **พญานกแขกเต้าผู้รู้คุณ**
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

หนังสืออ่านเพิ่มเติมภาษาไทย เสริมคุณธรรมจริยธรรม

ชุด นิทานชาดกร้อยกรอง

เรื่อง **พญานกแขกเต้าผู้รู้คุณ**

“

พระอินทร์ ประกาศ

พญา นก สามารถ

องอาจ สม สนอง

เลิศ นก แขกเต้า

พงศ์ เผ่า ธรรม ครอง

กตัญญู รู้ ตรอง

ชีพ ผ่อง สดใส ”

ลิขสิทธิ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สถาบันภาษาไทย ดำเนินการจัดพิมพ์

ISBN 978 - 974 - 650 - 908 - 4

พิมพ์ครั้งที่ ๑ แจกสถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พ.ศ. ๒๕๕๑ จำนวน ๒๕,๐๐๐ เล่ม

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๘๘ ๕๗๔๖-๗

โทรสาร ๐ ๒๖๒๘ ๕๓๔๓

สำนักพิมพ์องค์การค้ำของ สกสค. จัดพิมพ์

๒๒๔๕ ถนนลาดพร้าว แขวงวังทองหลาง เขตวังทองหลาง กรุงเทพฯ ๑๐๓๑๐

โทร. ๐-๒๕๓๘-๓๐๓๓ ต่อ ๔๑๒-๔๑๖ โทรสาร ต่อ ๔๑๕

www.suksapan.or.th

คำนำ

นิทานชาดกเป็นวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนามีที่มาจากพระไตรปิฎก เนื้อหาเกี่ยวกับอดีตชาติของพระพุทธเจ้าที่ได้บำเพ็ญบารมีอย่างแรงกล้าในแต่ละชาติ มีทั้งหมด ๕๕๐ เรื่อง เรียกโดยทั่วไปว่า พระเจ้าห้าร้อยชาติ หลายประเทศรวมทั้งประเทศไทยด้วย ได้นำนิทานชาดกมาเล่าเชิงเปรียบเทียบให้เข้าใจธรรมะได้โดยง่าย อาศัยบทบาทของตัวแสดงในนิทาน ทั้งเทวดา คน และสัตว์ต่างๆ เป็นผู้บอก ชี้แนะให้เข้าใจถึงสิ่งที่ควรปฏิบัติ และไม่ควรปฏิบัติ ถือเป็นการสอนคตินิยมและจริยธรรมทางหนึ่ง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มอบหมายสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาจัดทำ หนังสืออ่านเพิ่มเติมภาษาไทย เสริมคุณธรรมจริยธรรม ชุด นิทานชาดกร้อยกรอง ขึ้น เพื่อใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยเน้นอ่านออกเสียงบทร้อยกรองเป็นเบื้องต้น เพื่อความขึ้นชอบบทร้อยกรองต่อไปในอนาคต นอกจากนี้ยังมีวัตถุประสงค์ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมด้านต่างๆ ควบคู่ไปกับการเรียนภาษาไทยด้วย

เรื่อง พญานกแขกเต้าผู้รู้คุณ เป็นหนังสือเล่มหนึ่งในจำนวน ๕ เล่ม ของหนังสืออ่านเพิ่มเติมภาษาไทย เสริมคุณธรรมจริยธรรม ชุด นิทานชาดกร้อยกรอง เหมาะสำหรับผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ส่งเสริมคุณธรรมด้านความกตัญญู อันมีคุณค่าต่อตนเองและสังคมส่วนรวม ประพันธ์ด้วยบทร้อยกรองอันไพเราะ มีคุณค่า และอ่านเพลิน โดยรองศาสตราจารย์ประพนธ์ เรืองณรงค์ อดีตอาจารย์มหาวิทยาลัยรามคำแหง และเป็นกวีอาวุโสผู้มีชื่อเสียง ภาพประกอบโดยนายสมบัติ คิ้วอก ศิลปินชั้นเยี่ยมผู้มีผลงานเป็นที่ยอมรับ ทั้งนี้ได้จัดทำกิจกรรมท้ายเรื่องสำหรับครูผู้สอนนำไปใช้ในการพัฒนาทักษะ ฟัง พูด อ่าน เขียน และคิดของนักเรียนได้เป็นอย่างดี

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติมเล่มนี้จะช่วยครูผู้สอนพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยให้น่าสนใจ มีชีวิตชีวา และบูรณาการคุณธรรมจริยธรรมไปพร้อมกัน ขอขอบคุณผู้ประพันธ์ ผู้วาดภาพประกอบ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้หนังสือสำเร็จลุล่วงด้วยดีมา ณ โอกาสนี้

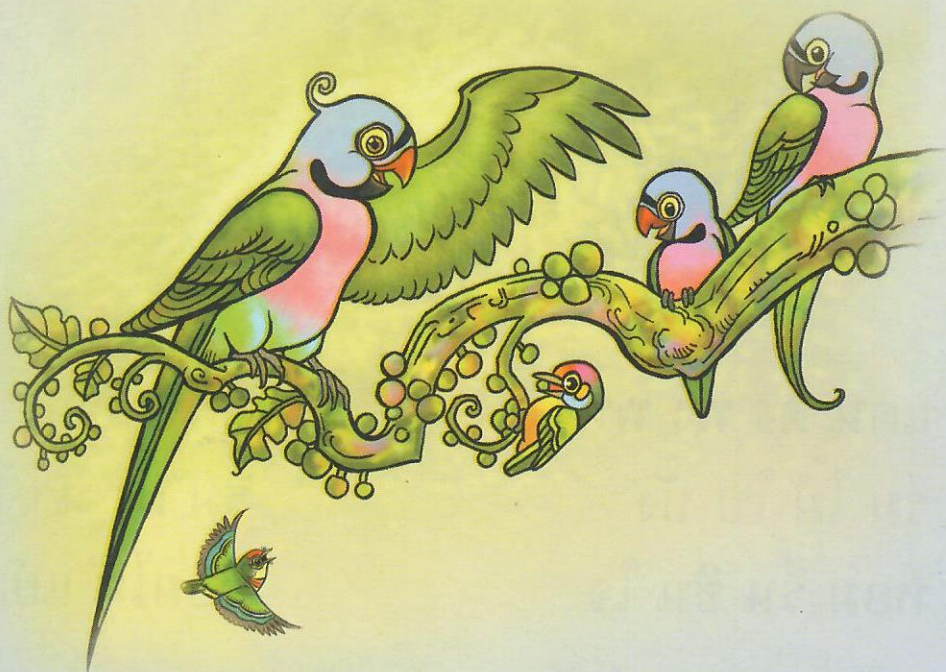

(คุณหญิงกษมา วรวรรณ ณ อยุธยา)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๑

ชาตกเป็นเรืองเล่า	พระพุทเจ้าชาติปางก่อน
นิทานอุทาหรณ์	ทรงสั่งสอนปวงประชา
มีในพระไตรปิฎก	ตรัสสาธกเลิศคุณค่า
นิทานนี้มีมา	ก่อนเพลายุทธกาล
สวดยพระชาติโพธิสัตว์	เวียนในวัฏสงสาร
หำร้อยชาติวาร	ก่อนถึงกาลบรรลुธรรม
บางชาติเป็นสัตว์ไพร	กบี่ใหญ่ชวนให้รำ
ทุกชาติอาจน้อมนำ	กุศลกรรมที่ทำได้
วรรณศิลป์ในนิทาน	นับเป็นงานทันสมัย
ข้อคิดข้อเตือนใจ	ละเมียดละไมในครรลอง
สั่งสมคุณความดี	พูนทวีหนึ่งเป็นสอง
ปราสาทองค์เรืองรอง	เริ่มจากกองของดินทราย
นทีใหญ่ไพศาล	เริ่มจากธารเพียงหนึ่งสาย
แนวป่าล้วนเรียงราย	เริ่มจากไม้เพียงหนึ่งเดียว
เด็กเด็กพึงสังวร	ชาตกสอนให้ฉลาดเฉลียว
ปราดเปรื่องทุกเรื่องเชี่ยวชาญ	อ่านหลายเที่ยวเชี่ยวชาญกล
ยิ่งอ่านซาบซ่านจิต	ละเมียดคิดพินิจผล
โน้มใจให้น่าตน	เป็นคนดีมีคุณธรรม

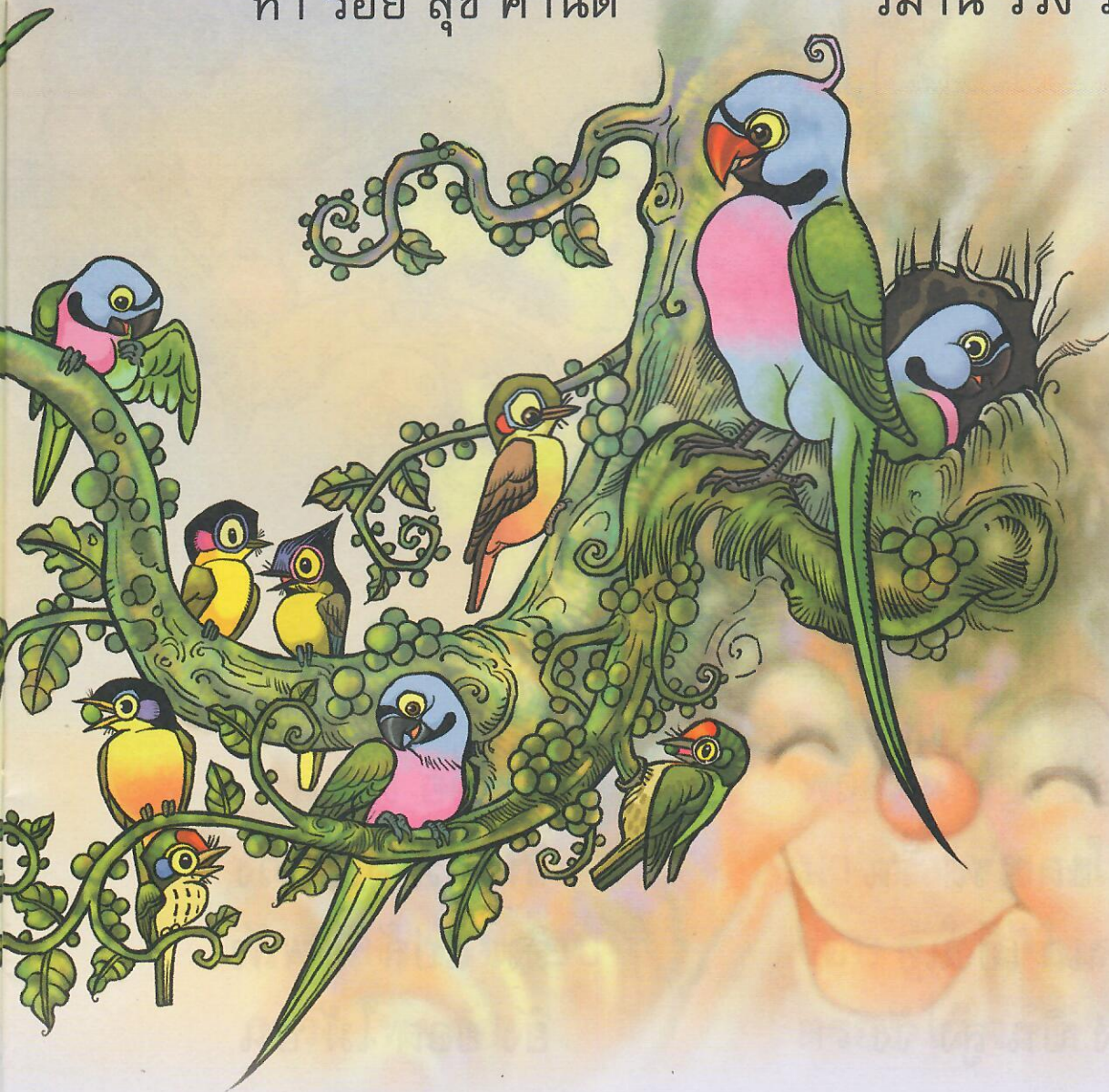
ภาพยี่สุรางคณางค์ ๒๘

แดน ดง พง พนา
 รม ไม้ ใบ บัง
 หอม รื่น ชื่น ใจ

โบราณ นาน มา
 สัตว์ ปา อาศัย
 ริม ฝั่ง น้ำ ไหล
 ดอกไม้ แยม บาน

ดั่ง บុญ จุน เจือ
พญา นก แหกเต้า
ห้า ร้อย สุข ศานต์

โน่น ป่า มะเดื่อ
เกื้อ หนูน มา นาน
อีก เหล่า บริวาร
วิมาน รวง รัง

สุก แดง รส รื่น
 ฝูง นก เชิงแซ่
 บ้าง บิน สูง จัง

มะเดื่อ ดก ตื่น
 ชื่น ลิ้ม อิ่ม หวัง
 อิ่ม แปล มี พลัง
 ยัง ยอด ไม้ บน

ไฟเราะ เพราะ เพียง
 บ้าง อวด วาจา
 เรา ไม่ ร้อน รน

“อย่า เพลิ้น เริงร่า
 ควร คิด รอบคอบ
 ระวัง โพยภัย

บ้าง ร้อง ช้อง เสียง
 เสียง ปี่ แก้ว ดล
 โอ้ ป่า หน้า ยล
 สุข ล้น ตลอด ไป

พญา นก จึง ว่า
 มา ทะนง หลงไหล
 รอบ รู้ ไกล ไกล
 ตรอง ไว้ จง ดี”

กาพย์ยานี ๑๑

คืน วัน พลัน เปลี่ยนแปลง ถึง หน้า แล้ง ร้อน แรง ทวี
ป่า เอ๋ย เคย เขียว ชจี ไบ เหลือง หล่น ทิ้ง ต้น ไป
ธาร น้ำ ช้ำ เหือดแห้ง ดิน ระแหง แฝง ทุกข์ ใจ
สัตว์ ลี้ หลีกหนี ไข่มุก ถิ่น ใหม่ ได้ พึ่ง พา
แขกเต้า เหล่า นก น้อย ต่าง บิน คล้อย ค่อย อ่ำลา
คง เหลือ แต่ พญา นก หัวหน้า กล้า เดียวดาย

เสียดาย บรืวาร
ล้วน ถวิล ถิ่น สบาย

สุด ทัด ทาน สุด แต่ หมาย
ไม่ ยอม อยู่ สู้ ด้วย กัน

โอ้ ว่า ป่า มะเดื่อ
ร่มไม้ หาย ไป พลัน
สงสาร พญา นก
โดด เดี่ยว เหลียว แล ไป

ความสุข เกื้อ กลับ แปร ผัน
ตะวัน แผลด ยิ่ง เปลว ไฟ
ไม่ หวัน ออก ไม่ ตกใจ
ไร้ สัตว์ป่า พา กัน หัน

ภาพย้ง ๑๖

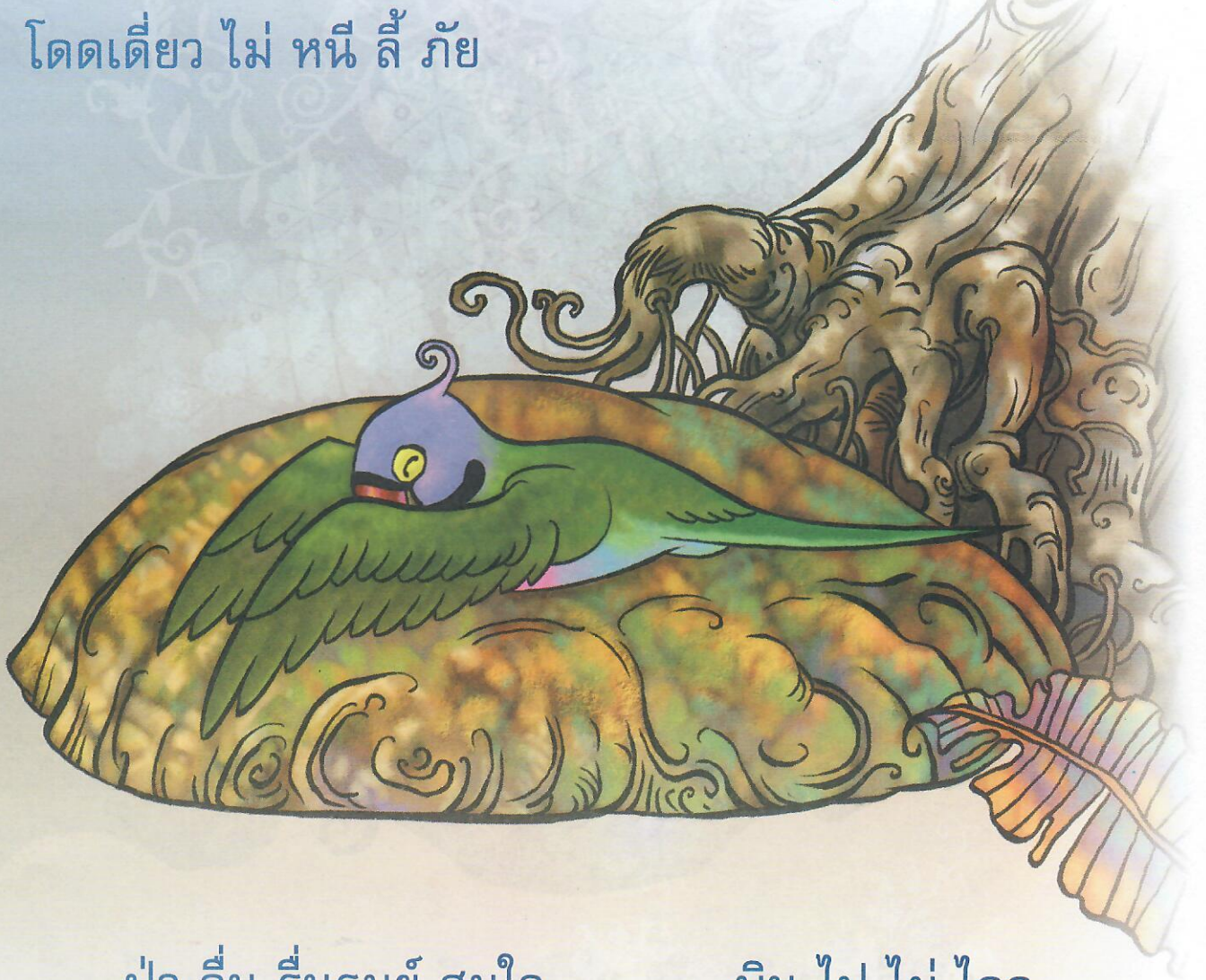
ร้อน ถึง อินทรา สง่า ศรี
 จำเพาะ เหาะ ลง ตรง มา
 อนิจจา ป่าไม้ ไร่ ค่า
 หรือ คน คิด ร้าย ทำลาย ดง

รู้ เหตุ ภัย มี
 สิ้น ร่ม สาขา

นั้น พญา นก น้อย มั่นคง
กราบ ตรง องค์ อินทร์ เทวา
ทรง ถาม ตาม ที่ มี มา
โดดเดี่ยว ไม่ หัน ลี้ ภัย

สอง ปีก บรรจง

“เหตุ ไฉน จึง กล้า

ป่า อื่น รื่นรมย์ สมใจ
บริวาร ท่าน ล้วน ยินดี

บิน ไป ไม่ ไกล

มะเดื่อ เหลือ ต้น หมอง ศรี ดอก ผล ไม่ มี
ทำไม ไม่ พราก จาก กัน”

พญา นก ทูล ตอบ โดย พลัน
ดั่ง มิตร สนิท ยิ่ง สิ่ง ไฉ

ภิรมย์ ร่ม ป่า อาศัย
ตั้งแต่ ปู่ ย่า ตา ยาย

เพียง เพื่อน พบ ทุกข์ สุข สลาย
เรา หมาย เป็น ตาย ร่วม กัน

พระคุณ เพื่อน ล้ำ รำพัน
ทั้ง เพื่อน ยาม ยาก หรือ ไฉน”

“มะเตื่อ สำคัญ

เคย สุข ทุกข์ ไฉน

เคราะห์ กรรม ทำลาย

จะ ไม่ ผาย ผัน

ภาพสร้างนางค์ ๒๘

ครั้น ทรง ได้ยิน
“โอ้ ยอด สกุนา
เรา ยินดี ให้

เพื่อ เจ้า สุข ศรี
มิ ต้อง เจ้าจุก
ใน ป่า ดักดาน

ครา นั้น องค์ อินทร์
จึง ลั่น สงสัย
ปรารถนา สิ่ง ไใด
พร หนึ่ง ประการ

พร สำคัญ นี้
มี พร้อม ทิพย์ สถาน
ทน ทุกข์ ทรมาน
เห็น นาน หมอง ศรี”

“ขอบคุณ หนั๊ก หนา
ถึง ข้า อัจฉน
แต่ พร หนึ่ง นี้

พญา นก ทูล ว่า
ท่าน มา อารี
ทน สู้ ซีวี
ที่ หวัง ตั้ง ใจ

แห่ง แล้ง ไร่ ค่า
สาย ธาร ชาน เย็น
สัตว์ น้อย สัตว์ ใหญ่

คือ ขอ ให้ ป่า
กลับ มา สดใส
เช่น เดิม จัน ไต
ได้ สุข คื่น มา”

เลิศ แล้ว สกุนี
ป่า เคย การุญ
ยาม ป่า โรยรา

ดั่ง สัตว์ อื่น มี
เป็น ตัวอย่าง เลิศ
สงบ จิต มั่น

องค์ อินทร์ ยินดี
ที่ เจ้า ปราธนา
บุญคุณ เลิศ ค่า
เจ้า มา ทุกข์ พลัน
ไม่ คิด หลีกหนี
หลบ ลี้ ผายผัน
ยาม เกิด ภัย นั้น
ไม่ หวั่น คัตรู

ฝน ฟ้า ประทาน
ป่าไม้ กลับ ฟื้น
มะเดื่อ เด่น ดู

พลัน เทพ บันดาล
เย็น ชาน พรั่ง พรุ
ร่มรื่น ชื่น ชู
หมู่ สัตว์ หมาย ปอง

พญา นก สามารถ
 เลิศ นก แหกเต้า
 กัตถุญญ รู้ ตรอง

พระอินทร์ ประกาศ
 องอาจ สม สมอง
 พงศ์ เผ่า ธรรม ครอง
 ชีพ ผ่อง สดใส

เพื่อให้ ลูก หลาน
ผู้รู้ คุณ นั้น
แบบ อย่าง ดี ให้

จบ แล้ว นิทาน
อ่าน เพลิ น เจริญ ใจ
สำคัญ จัน ไต
มัน ไว้ ยึด ตาม

อธิบายศัพท์

การุญ (กา-รุน)

ความกรุณา

เจ้าจุก

นั่งเหงา

ดง, พนา

ป่า

ดักดาน

คงสภาพอยู่เช่นนั้นเป็นเวลานาน

ดินระแหง

รอยปริแยกขนาดแคบๆ ของแผ่นดิน

ทิพย์สถาน (ทิบ-สะ-ถาน)

สถานที่อย่างเลิศ เช่น วิมานสวรรค์

เทพบันดาล (เทบ-บัน-ดาน)

ทำให้เกิดมีขึ้นด้วยอำนาจของเทพเจ้า

นกแขกเต้า

นกรูปร่างคล้ายนกแก้ว ปากงุ้ม หัวสีม่วง

เหลือบเทา หลังและปีกเขียว ปีกนอก

สีเหลืองน้ำตาล อกสีชมพูเรื่อ ตัวผู้

ปากแดง ตัวเมียปากดำ กินผลไม้

เป็นอาหาร

บริวาร (บอ-ริ-วาน)

ผู้แวดล้อม หรือผู้ติดตาม

มะเดื่อ

ชื่อต้นไม้ ผลกินได้

สายธาร (สาย-ทาน)

สายน้ำ

สกุณา (สะ-กุ-นา)

นก

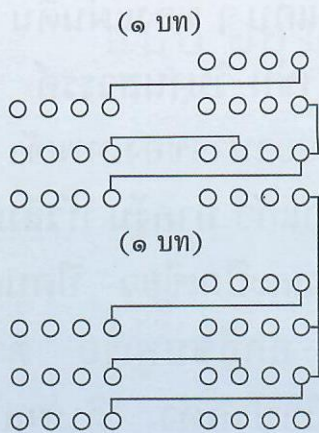
อินทรา, องค์อินทร์ (อง-อิน) พระอินทร์ เทวดาผู้เป็นใหญ่

ความรู้เพิ่มเติม

เรื่อง พญานกแขกเต้าผู้รู้คุณ มาจาก มหาสุรราชาดก ในอรรถกถาชาดก นวกนิบาต

แผนผังคำประพันธ์ ภาพยี่สุรางคณางค์ ๒๘ ตัวอย่าง

แดนดงพงพนา

ร่มไม้ใบบัง

หอมรื่นชื่นใจ

ดั่งบุญจุนเจือ

พญานกแขกเต้า

หำร้อยสุขสานต์

โบราณนานมา

สัตว์ป่าอาศัย

ริมฝั่งน้ำไหล

ดอกไม้แย้มบาน

โน้นป่ามะเดื่อ

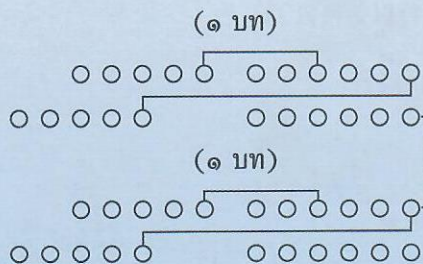
เกื้อหนุนมานาน

อีกเหล่าบริวาร

วิมานรวงรัง

ภาพยี่ขานี ๑๑

ตัวอย่าง

โอ้อ่าป่ามะเดื่อ

ร่มไม้หายไปพลัน

สงสารพญานก

โดดเดี่ยวเหลือวแลไป

ความสุขก็เอกลับแปรผัน

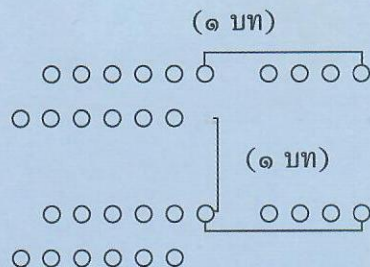
ตะวันแผดยิงเปลวไฟ

ไม่หวั่นอกไม่ตกใจ

ไร้สัตว์ป่าพากันหนี

ภาพยี่ขานี ๑๖

ตัวอย่าง

อนิจจาป่าไม้ไร้ค่า

หรือคนคิดร้ายทำลายดง

นั่นพญานกน้อยมันคง

กราบตรงองค์อินทร์เทวา

สิ้นร่มสาขา

สองปีกบรรจง

กิจกรรมท้ายเรื่อง (ทำในสมุดหรือกระดาษอื่น)

๑. กิจกรรมด้านภาษา

๑.๑ นำคำต่อไปนี้เติมในช่องว่างตามเนื้อเรื่อง

สกุณา โปยกัย เซ็งแซ่ ยินดี प्रारธนา อัมแปล้

ตัวอย่าง

ฝูงนก.....เซ็งแซ่.....

.....มีพลัง

ระว่าง.....

ตรองไว้จึงดี

โ้ายอด.....

.....สิ่งใด

เรา.....ให้

พรหนึ่งประการ

๑.๒ อ่านข้อความและเขียนหมายเลขลำดับข้อความตามเนื้อเรื่อง

หลังจาก^๓รู้ความจริง จากพญานก^๒แบกเต้า^๔ รู้ว่ามีภัยเกิดขึ้น^๕
ในป่ามะเดื่อ^๕ จึง^๖ประทานพรให้ ๑ ประการ^๖ พระอินทร์^๖ จึง^๑เหาะลงมา^๑
ตัวอย่าง พระอินทร์

๒. กิจกรรมด้านเนื้อเรื่อง

- ๑) ทำไมพญานกแบกเต้าจึงไม่บินหนีไปจากป่ามะเดื่อ
- ๒) ใครมาช่วยพญานกแบกเต้าให้พ้นจากความเดือดร้อน
- ๓) เพื่อนสนิทของพญานกแบกเต้าคือใคร
- ๔) พรใดที่นกแบกเต้าได้รับ
- ๕) นักเรียนได้ข้อคิดอะไรจากพญานกแบกเต้า
- ๖) นักเรียนเคยมีเพื่อนสนิทบ้างหรือไม่นักเรียนและเพื่อนสนิทเคยช่วยเหลือกันอย่างไรบ้าง
- ๗) นักเรียนสามารถแสดงความกตัญญูรู้คุณต่อบิดามารดาหรือบ้านเกิดเมืองนอน ได้อย่างไรบ้าง

๓. กิจกรรมเสนอแนะ

๓.๑ ครูและนักเรียนช่วยกันรวบรวมสมุดภาพนกในตระกูลนกแขกเต้า เช่น นกแก้ว นกหงส์หยก

๓.๒ ครูและนักเรียนช่วยกันวาดภาพเปรียบเทียบป่าที่อุดมสมบูรณ์กับป่าที่แห้งแล้ง

๓.๓ ครูและนักเรียนช่วยกันอ่าน และหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องมะเดื่อจากสารานุกรมไทย

สำหรับเยาวชน และทำผังความคิดเกี่ยวกับมะเดื่อ

ตัวอย่าง

เฉลยคำตอบ ๑.

๑.๑ อิมแปล้ โขยกัย สกฤษฏา บรรณานา ยินดี

๑.๒

๖ พระอินทร์ ๔ รู้ว่ามีภัยเกิดขึ้น ๕ ในป่ามะเดื่อ ๑ จึงเหาะลงมา ๓ หลังจากรู้ความจริง
 ๒ จากพญานกแขกเต้า ๓ จึงประทานพรให้ ๑ ประการ

คณะผู้จัดทำหนังสืออ่านเพิ่มเติมภาษาไทย เสริมคุณธรรมจริยธรรม

ชุด นิทานชาดกร้อยกรอง

เรื่อง **พญานกแขกเต้าผู้รู้คุณ**

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

ที่ปรึกษา

คุณหญิงกษมา วรวรรณ ณ อยุธยา

นายวินัย รอดจ่าย

นายสุชาติ วงศ์สุวรรณ

นางเบญจลักษณ์ น้ำฟ้า

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ที่ปรึกษาด้านพัฒนาระบบการเรียนรู้

ผู้อำนวยการสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

ผู้ร้อยกรอง

รองศาสตราจารย์ประพนธ์ เรืองณรงค์

นางสาวสมทรง แสงแก้ว

นิทาน เรื่อง พญานกแขกเต้าผู้รู้คุณ

ความน่านิทาน

ผู้ร่วมพิจารณาในการนำไปใช้

นายเอนก แจ่มจำ

นางสาวสมทรง แสงแก้ว

นางอำไพพรรณ น้อยหนูจตุรัส

นางปราณี ปราบรูปู

นางสายพร แจ่มจำ

รองศาสตราจารย์สุภาณี พัดทอง

นายชมพร เพชรอนันต์กุล

นางสาวอรุณวรรณ ผู้ชนดี

ผู้วาดภาพประกอบ

นายสมบัติ คิ้วฮก

บรรณาธิการ

นางปราณี ปราบรูปู

นางสาวสมทรง แสงแก้ว

นางสาวอรุณวรรณ ผู้ชนดี

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
เรื่อง อนุญาตให้ใช้หนังสือในสถานศึกษา

ด้วยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ดำเนินการจัดทำหนังสือ
อ่านเพิ่มเติมภาษาไทย เสริมคุณธรรมจริยธรรม ชุด นิทานชาดกร้อยกรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑
เรื่อง พญานกเขกเต้าผู้รู้คุณ เพื่อใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ กระทรวง
ศึกษาธิการพิจารณาแล้ว อนุญาตให้ใช้หนังสือนี้ในสถานศึกษาได้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๑

สม อ

(คุณหญิงกษมา วรวรรณ ณ อยุธยา)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ปฏิบัติราชการแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

หนังสืออ่านเพิ่มเติมภาษาไทย เสริมคุณธรรมจริยธรรม

ชุด นิทานชาดกร้อยกรอง

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

พญานกแขกเต้าผู้รู้คุณ

พญากวางทองกับนายพราน

พ่อค้าเร่

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒

เศรษฐีหนู

ทำใจดีสู้เสือ

พ่อค้าผู้ไม่ละความเพียร

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

นกกระเจาบสองฝูง

มหากบิลวานร

พญาหงส์ทอง

“นิทานในชาดกนั้น เปรียบเหมือนใบอ่อน
ใบแก่ กิ่งก้าน และเปลือกกระพี้ ส่วนแก่นที่แท้จริงนั้น
คือ คุณธรรมที่ปรากฏในคำสอน ซึ่งย่อลงสั้นๆ
คล้ายกับที่กล่าวไว้ท้ายนิทาน เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า ...
นั่นเอง”

สุชีฟ ปุณฺณภาพ